

„Olej do ohně.“ Tresty za vyjádření? Žalobce Stráž dostal odpověď

- CZ24 News | 28. února 2022

ČESKO: Advokát Jindřich Rajchl na svém facebookovém profilu sdílel otevřený dopis nejvyššímu státnímu zástupci Igoru Strážovi. Nejvyšší žalobce pohrozil, že trestný čin by mohl páchat ten, kdo by „vyjadřoval souhlas s útoky Ruské federace na Ukrajinu (akceptoval je či podporoval) nebo v této souvislosti vyjadřoval podporu nebo vychvaloval čelné představitele Ruské federace“. „Pouze a jen přiléváte olej do ohně,“ napsal mu Rajchl. A policie mezitím už dostala desítky oznámení.

„Coby občan této země jsem hluboce znepokojen a cobý advokát s více než dvacetiletou praxí jsem zcela šokován Vaším veřejným prohlášením, či spíše výhrůžkou, že orgány činné v trestním řízení jsou připraveny monitorovat a následně trestně stíhat veřejné projevy podpory či souhlasu s útokem Ruské federace na Ukrajinu ze strany občanů České republiky,“ poznamenal Rajchl.

„Všechna státní zastupitelství totiž ze zákona musejí vždy a za všech okolností zůstat zcela apolitickými a měřit všem stejným metrem bez ohledu na to, jaká je oficiální politika aktuálně zvolené vlády. Nejvyšší státní zastupitelství by se tímto imperativem mělo řídit ještě důsledněji. Ač nejsem naivní a jsem si vědom, že ne vždy tomu tak po roce 1989 bylo, nezaregistroval jsem jediný případ, kdy by se hlava prokuratury naší země takto otevřeně propůjčila oficiální vládní a stranické linii a veřejně pohrozila občanům naší země kriminalizací veřejného projevu jejich svobodného názoru. Váš krok považuji za flagrantní porušení Vaší povinnosti jednat vždy a za všech okolností nestranně a bez ovlivnění ze strany vrcholných politických představitelů této země,“ píše dále advokát.

„S ohledem na Vaše zkušenosti z období před rokem 1989, kdy jste byl členem KSČ a působil jste jako vojenský prokurátor, jsem byl přesvědčen, že se zcela naprosto zásadně vyvarujete kroků, které by mohly vyvolat dojem, že v naší zemi bude znovu umožněno projevovat pouze jeden jediný názor, jenž bude diktován oficiálními vládními kruhy. Jistě si z dob socialistické totality pamatujete případy, kdy byli lidé trestně stíháni a odsuzováni za projevený nesouhlas s oficiální politikou strany. Nicméně ani tehdy nedošlo podle mých znalostí k tomu, že by byl stíhán někdo jen proto, že by například veřejně prohlásil, že schvaluje vojenskou misi USA ve Vietnamu. Byl jsem přesvědčen, že ve Vás tehdejší zkušenost musela zanechat silné memento, jak ošidné a pro demokracii smrtelné je spojit služby veřejných žalobců s oficiální doktrínou exekutivní moci, která se vždy a ve všech režimech snaží vyvíjet tlak k unifikaci názorů veřejnosti ve svůj prospěch. Proto jsem nevěřícně četl řádky, jež bezpochyby dokazují, že jste propůjčil svůj úřad k nezákonnému využití norem trestního práva ve prospěch snahy o okleštění svobodného projevu politického názoru, jenž je základním pilířem jakéhokoliv demokratického státu,“ poznamenává Rajchl.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

Současný vojenský konflikt na Ukrajině podle něj představuje bezesporu nesmírnou tragédii pro místní obyvatele a v konečném důsledku i pro Evropu a celý svět. „Nicméně názory na příčiny jeho vzniku a míry zavinění jednotlivých stran, jež se jej účastní, se mohou naprosto zásadně lišit podle úhlu pohledu každého jednoho člověka podle jeho vlastních zkušeností a osobních, často vysoce emocionálních prožitků. Jistě si všichni, včetně Vás, dokážeme představit, že pro ty osoby, jejichž známi, přátelé, či dokonce členové rodiny z řad ukrajinské národnosti byli po vstupu vojsk Ruské federace zraněni či usmrceni, budou považovat tento akt za vojenskou agresi a prezidenta Vladimíra

Putina za válečného zločince. Avšak stejně tak jistě existují lidé, jejichž známí, přátelé či příbuzní z řad ruské národnosti byli zraněni či usmrceni při ukrajinsko-ruských konfliktech v období před zahájením této válečné operace, kteří budou krok ruské strany vnímat jako zcela důvodný a budou jej veřejně obhajovat. Skutečně jste přesvědčen, že tito lidé představují společenské nebezpečí pro naše spoluobčany a že je Vaším úkolem tyto lidi vyhledávat a trestně stíhat? I kdybyste tak učinil, tak mi věřte, že dosáhnete pouze stejného efektu jako dosáhla KSČ potíráním projevů oponentních politických názorů před rokem 1989. Ti lidé skutečně svůj názor nezmění, jen to již nebudou říkat veřejně, ale pouze mezi sebou. A svou neodůvodněnou perzekucí je v jejich postojích ještě více utvrdíte a učiníte je ještě odhodlanějšími za svoje přesvědčení ze všech sil bojovat. Právě Vy byste to měl vědět z Vašeho předlistopadového působení mnohem lépe než já," uvádí.

„Stejně tak by Vám mělo být známo, že názory na příčiny vzniku jakéhokoliv vojenského konfliktu v naší historii bývají velmi různorodé a v čase proměnlivé. Pokud to nevíte, tak v německých zemích se námi oslavované husitské vojenské tažení dodnes považuje za období temna, kdy byla celá města brutálně vyvražďována ze strany českých protestantských plenitelů a vrahů. Nicméně nemusíme zacházet ani tak daleko do historie – opravdu jsem bytostně zvědav, zda budete s ohledem na požadavek rovnosti občanů před zákonem podobně trestně stíhat osoby schvalující invazi vojsk USA do Iráku v roce 2003 pod dnes prokazatelně vědomě falešnou záminkou o existenci zbraní hromadného ničení na území tohoto státu. Nebo snad není válka jako válka a jeden ukrajinský život má jinou cenu než život irácký?“ ptá se Rajchl.

„Jsem si jist, že city a emoce mnoha tisíců lidí jsou u nás v současné době velmi rozjitřeny. Naprosto chápu, že se mnohých lidí může osobně dotýkat jeden či druhý názor, a dokonce jim i působit citové rozrušení. Přesto není úlohou trestního práva tyto jevy řešit či do nich jakkoliv ingerovat. Tím totiž pouze a jen přiléváte olej do ohně. Už samotné Vaše vyhlášení považuji za velmi nešťastný krok. Pokud by se mělo následně zmaterializovat ve formě konkrétních trestních úkonů proti jednotlivým osobám, pak by takový stav nevratně narušil důvěru občanů naší země v nestrannost našeho právního systému. A to jsou škody, jež jsou ze své povahy zcela nevratné," míní.

„Vláda jakékoliv země by si neměla ulehčovat svou povinnost vysvětlovat svým občanům politické postoje, které prosazuje a zastává, tím, že oponentní názory prostě a jednoduše vyloučí z veřejného prostoru. Již dosti tomu, že se v řadě případů připojují k této flagrantní snaze omezovat svobodnou soutěž pluralitních názorů naše média. Pokud by se do této kampaně měly zapojit i orgány činné v trestním řízení, jednalo by se o zřejmý návrat cenzury a politiky jediné možné pravdy do naší země. A to, myslím, opravdu nechce nikdo z nás," dodává.

„Je mi jasné, že Vaše slova již zpět nevezmete a ani se za ně neomluvíte, nicméně Vás alespoň zdvořile žádám – vzpomeňte si na temné období jednotné stranické linie před rokem 1989, probudte v sobě své právní já a dále se nepropůjčujte politickým hrám naší vlády. Víra v právní systém v naší zemi již byla značně poškozena v letech předchozích. Pokud skutečně sáhnete k aktivní realizaci Vašeho prohlášení ze dne 26. 2. 2022, zasadíte jí další zdrcující ránu, kterou budeme muset společně zacelovat mnoho a mnoho dalších let. Závěrem bych chtěl deklarovat, že je mi líto každého vyhaslého života v důsledku zcela zbytečného vojenského konfliktu na území Ukrajinské republiky. Ovšem kriminalizací názorů našich občanů na příčiny vzniku tohoto spletitého mezinárodního konfliktu jim jej skutečně nevrátíme. Čeho naopak dosáhneme zcela spolehlivě, to je další okleštění svobody slova na našem území a prohloubení již tak značně dramatických příkopů mezi jednotlivými názorovými skupinami v naší společnosti," dodal.

Policii už nahlášeny desítky podezření

„Pamatujte na slova George Orwella, že pokud svoboda slova něco znamená, pak je to právo říkat ty věci, které lidé nechtějí slyšet. Právní stát existuje pouze tam, kde i politické názory, které se mohou většinové populaci zdát oprávněně amorální či opovrženímhodné, nejsou z právního hlediska nijak postihovány. Jinak není dána svoboda projevu, a tudíž ani nelze takový stát považovat za demokratický. Dovolím si uzavřít tento svůj dopis nikoliv slovy svými, nýbrž komentářem č. 34 Výboru Spojených národů pro lidská práva,“ píše Rajchl a cituje: „Jde o právo, z nějž Pakt nepřipouští žádné výjimky či omezení. Svoboda názoru dopadá na právo změnit názor, kdykoli a z jakéhokoli důvodu si osoba svobodně přeje. Nikdo nesmí být ani podroben jakémukoli omezení práv zaručených Paktem z důvodu svých skutečných, vnímaných či předpokládaných názorů. Jsou chráněny všechny druhy názoru včetně názorů politické, vědecké, historické, morální či náboženské povahy. Obtěžování, zastrašování či stigmatizace osoby včetně uvěznění, zadržení, souzení či vazby z důvodu názorů, které by mohla zastávat, představuje porušení článku 19 odst. 1.“

Nejvyšší státní zástupce Igor Stríž v sobotu upozornil na to, že veřejná prohlášení na demonstracích i sociálních sítích, která schvalují útok Ruska na Ukrajinu nebo vyjadřují podporu vedení Ruska, mohou být za současných okolností posuzována jako trestný čin. Šéf žalobců podotkl, že podle Listiny základních práv má každý právo vyjadřovat své názory, avšak i svoboda projevu má v demokratickém právním státě své limity.

Ohledně právní kvalifikace skutků připadá v úvahu schvalování trestného činu s až roční sazbou vězení, případně trestný čin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia. Za ten lze uložit až tříleté odnětí svobody. „Nejvyšší státní zastupitelství apeluje na všechny osoby, aby se v této tíživé době neuchylovaly k veřejným projevům, které by překračovaly stanovená ústavní a zákonná omezení,“ napsal Stríž.

Nejvyšší státní zastupitelství upozorňuje občany, že některé veřejné projevy podpory a souhlasu s útoky Ruské federace na Ukrajinu mohou být posouzeny jako trestný čin. Více v tiskové zprávě: <https://t.co/iHmvCPGndf> [pic.twitter.com/u7mYnpBV2T](https://t.co/iHmvCPGndf)

— Nejvyšší státní zastupitelství (@NSZ_info) [February 26, 2022](#)

Policie na toto stanovisko reagovala tak, že je připravena zaměřit se na danou problematiku nejen na veřejných shromážděních, ale právě i v kyberprostoru. „Společně se státními zastupitelstvími budeme pečlivě vyhodnocovat obdobné projevy a důkladně analyzovat, zdali nenaplnují skutkovou podstatu zmíněných trestných činů,“ uvedla s tím, že od soboty občané nahlásili desítky internetových příspěvků a komentářů podporujících ruskou invazi na Ukrajinu.

Nejvyšší státní zastupitelství upozorňuje občany, že některé veřejné projevy podpory a souhlasu s útoky Ruské federace na Ukrajinu mohou být posouzeny jako trestný čin. Více v tiskové zprávě: <https://t.co/iHmvCPGndf> [pic.twitter.com/u7mYnpBV2T](https://t.co/iHmvCPGndf)

— Nejvyšší státní zastupitelství (@NSZ_info) [February 26, 2022](#)

Pod trestný čin schvalování genocidia spadá podle českého trestního zákoníku nacistické, komunistické nebo jiné genocidium, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny či zločiny proti míru.

Schvalování trestného činu se dopustí ten, kdo „veřejně schvaluje spáchaný zločin nebo kdo veřejně vychvaluje pro zločin jeho pachatele“.

[ZDROJ](#)